

Bojos per les plaques de cava

Una nova afecció ha irromput amb força en el món del lleure: el col·leccionisme de plaques de cava. En només quatre anys, el que començà essent la dèria de quatre "sonats" ha esdevingut la ceba de moda que distreu prop d'un miler i mig de persones.

Dalt, llibres i revistes al voltant de les plaques de cava. A sota, les plaques de xampany de Henry Avellé, que són especialment vistoses

Tot va començar en una reunió d'amics, un reportatge de TV3 i la convocatòria a una primera trobada a les Caves Blancher de Sant Sadurní d'Noya (Alt Penedès) l'any 1994, que ja va ser tota una sorpresa. Després vindrien una associació, el primer catàleg, dues revistes temàtiques, material de col·leccionisme...

Els orígens d'un invent. Però, què són les plaques de cava? Ni més ni menys que aquella petita peça de metall que, amb l'auxili d'un morrió de filferro, subjecta els taps de les ampolles de xampany, cava i altres vins escumosos.

L'invent té poc més de cent cinquanta anys. És degut a un xampanyer francès, Adolphe Jacquesson, i substitueix els filats de corda amb què anteriorment es lligaven els suros.

Les primeres plaques eren anònimes, però ja cap a final del segle passat, alguns xampanyers francesos van adoptar el costum de personalitzar-les fent-hi estampar el nom de la marca. Al nostre país, les primeres plaques personalitzades són de poc abans de la guerra civil.

Hi ha dos tipus de placa principals: les estampades i les litografiades. Les primeres porten el nom gravat per l'acció d'un encuny, mentre que les segones s'obtenen a partir d'una planxa amb dibuixos impresos a diverses tintes. A l'estat francès, la primera placa litografiada és

del 1906, i a Catalunya data de l'any 1972.

A França l'afecció va començar una mica abans que aquí i per això hi ha més col·leccionistes afeccionats a les "càpsules", com ells les anomenen. Cada setmana hi ha una trobada o una altra. Les tres més grans, que es fan una vegada l'any a la regió de la Champagne, poden concentrar amb facilitat dues o tres mil persones.

Al voltant hi ha nascut també tot un comerç. Hi ha plaques antigues per les quals s'ha arribat a pagar més de dues-centes cinquanta mil pessetes (uns preus que afortunadament encara tenim molt lluny). Es calcula que

MARC VILA

només a la Champagne hi ha entre set mil i vuit mil plaques diferents.

A l'estat espanyol, en canvi, el nombre de plaques tot just supera les mil. La majoria són de Catalunya, on es concentra la major producció de vins escumosos, i només una vintena procedeixen d'altres comunitats autònomes.

No cal dir que la febre desfermada per aquest col·leccionisme ha permès descobrir autèntiques "joies" arqueològiques. Els aficionats s'han llençat a buscar ampolles antigues per cellers i botigues de poble. És sorprenent comprovar el que hi ha en alguns magatzems... És prou conegut que el cava amb els anys es fa malbé, per això resulta estrany que encara es guardin (i es venguin) ampolles dels anys vint com si fossin acabades de degollar. En qualsevol cas aquesta contradicció ha permès recuperar peces molt antigues a les quals els col·leccionistes atribueixen un gran valor sentimental i històric.

Associacions, catàlegs, trobades... Actualment existeix una associació que es diu Col·leccionistes de Plaques de Cava, organitza aplecs de col·leccionistes (dos de molt grans cada any) i treu una petita publicació *La Placa* que surt tres cops l'any (Apartat de Correus 5210, 08080 de Barcelona).

També hi ha trobades setmanals de col·leccionistes a la Plaça Reial de Barcelona i encontres mensuals a Terrassa, Vilanova i la Geltrú, Reus, Vilafranca, Barcelona, etc. També hi ha afeció, encara incipient, a Andorra i les Balears, i a la resta de l'estat s'ha comprovat ja la presència de col·leccionistes a Madrid, la Rioja, Andalusia i Aragó.

Pel que fa a la catalogació, fins al moment ha aparegut un primer *Recull de Plaques de Cava i vins escumosos de Catalunya* (1995) i un *Catàleg de Plaques de Cava i vins escumosos de Catalunya* (1997) i (1998), a més de la revista trimestral *Infoplaca*.

Ben al contrari del que passa a

França, a Catalunya no existeix encara un mercat prou definit de plaques de cava. Gairebé ningú està disposat a vendre's d'una placa antiga a canvi de diners. Resulta molt més intel·ligent guardar-la per fer-hi canvis, ja que és poc probable que es doni el cas invers: tothom està disposat a comprar-ne, però ningú no vol vendre'n. De plaques estampades, en canvi, sí que se n'han trobat al mercat. Una placa corrent se sol valorar entre les 100 i les 250 pessetes. Una placa escassa entre les 250 i les 400. Una placa fora d'ús, entre les 800 i les 2.000. I una placa "rara" ni es compra ni es ven: només es canvia!

Jordi Viader

Des d'Austràlia fins a Finlàndia

Actualment els vins escumosos reben diverses denominacions, segons els països i el mètode de producció. Només el vi escumós produït a la regió francesa que li dona nom té dret legalment a dir-se xampany (*champagne*), mentre que la resta de vins escumosos produïts en altres regions de França s'anomenen genèricament *vins musseaux*, i específicament *crémant*, *clarette*, *blanquette*, etc. A l'estat espanyol, el vi escumós que s'ajusta a una determinada regles de producció, s'anomena cava. A Itàlia en diuen *spumanti*, a Estats Units *sparkling wine*, a Alemanya i Àustria *sekt*.

Els mètodes de producció (tradicional, gran vas, gasificació, etc.) i la qualitat del vi, varien molt d'unes marques a unes altres. Alguns dels productes de menor qualitat estan segellats amb taps de plàstic o amb el morrió fixat directament sobre el suro i no porten placa, és el cas, per exemple, de la immensa majoria de marques de l'antiga Unió Soviètica i de molts països de l'Est.

Pel que fa als que sí que disposen de plaques personalitzades, a França, sense tenir en compte les plaques de xampany pròpiament dites, es calcula que n'hi ha unes 500. Itàlia té més d'un miler de plaques, moltes de les quals de vi no escumós i des d'aquest mateix any existeix també una incipient associació de col·leccionistes i un primer catàleg de les seves plaques. Portugal, Alemanya i Àustria són tres països amb una bona producció de vins amb plaques personalitzades. Pel que fa a la resta de països europeus, s'ha comprovat la presència d'un nombre molt petit de plaques a Bèlgica, Luxemburg, Anglaterra, Suïssa, República Txeca, Romania, Finlàndia i Grècia.

Al continent americà, Califòrnia, amb les valls de Sonoma i Carneros, embotella la majoria de vins escumosos dels Estats Units, que en total sumen unes 200 plaques diferents. A continuació hi figura l'Argentina, amb unes 30 plaques. També hi ha vins escumosos amb placa personalitzada al Canadà, a Mèxic i a Xile.

Sud-Àfrica és l'únic país africà amb plaques de vins escumosos. Tot i que el nombre de marques és molt elevat, només una dotzena tenen plaques personalitzades. D'Àsia cal esmentar Turquia, Israel i Corea; i d'Oceania, Austràlia i Nova Zelanda. **J. V.**

Encara és possible descobrir pertot tresors com aquesta antiga placa de Codorniu. Al voltant de les plaques de cava ha nascut tot un comerç.